

Juli 2009

**Notat
vedr.****bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af husdyrgødnings-
bekendtgørelsen** (bkg. nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og
dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.)

Nedenfor følger en kort beskrivelse af baggrund og indhold samt konsekvenser af ændringerne:

1. Ændrede omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder
2. Forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning på visse skrånende arealer
3. Ændring af harmonikrav for økologiske bedrifter

Ad 1) Ændrede omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder

Ændringerne gennemføres på baggrund af krav fremsat af EU-Kommissionen i forbindelse med forhandlingerne med Kommissionen om en forlængelse af undtagelsen for visse kvægbrug på 230 kg N/ha i forhold til Nitratdirektivets krav om 170 kg N/ha. Der blev her konstateret, at dyreenhedsberegningen malkekvæg ikke længere lever op til Nitratdirektivet, da kvælstofudskillelsen per malkeko er øget på grund af øget mælkeydelse. Med de nuværende omregningsfaktorer opsamles mellem 107 og 114 kg kvælstof per dyreenhed malkekvæg afhængig af staldsystem, hvilket betyder, at der kan udbringes op til 194 kg N/ha og for undtagelsesbrug op til 262 kg N/ha i stedet for hhv. 170 og 230 kg N/ha, da der må udbringes husdyrgødning fra henholdsvis 1,7 DE/ha og 2,3 DE/ha. 1 DE defineres som hovedregel som den husdyrproduktion, hvor der opsamles 100 kg N/DE i gødningslageret i det staldsystem med den største kvælstofopsamling. Overvågningsresultaterne fra DMU viser, at udvaskningen af N stiger med stigende husdyrintensitet. Det blev i den forbindelse pålagt Danmark at opdatere dyreenhedsberegningen for kvæg per 1/8 2009, således at der maksimalt opsamles 100 kg N/DE.

I forbindelse med den krævede opdatering er det fundet hensigtsmæssigt at opdatere samtlige dyretyper samt at fastsætte en obligatorisk korrektion for mælkeydelsen, således at de danske regler på området ikke igen kommer i konflikt med Nitratdirektivet.

Kvæg

I bilaget til husdyrgødningsbekendtgørelsen er omregningsfaktoren for kvæg ændret, så Nitratdirektivet overholdes på alle kvægbrug uanset staldsystem. Konsekvensen heraf er, at samtlige kvægbrugere skal forpagte eller købe mere jord til de flere DE i størrelsesorden 15-20 % eller alternativt afsætte tilsvarende mere husdyrgødning til andre bedrifter, biogasanlæg og lignende. Dette vil i forhold til de nuværende regler medføre en mindre miljøbelastning med N og P.

For at undgå tilsvarende problemer om nogle år er omregningsfaktoren for malkekvæg reguleret for mælkeydelsen. Den forventede forøgelse af mælkeydelsen de kommende år vil derved automatisk blive indregnet i omregningsfaktoren. Der er i dag på samme måde en tvungen korrektion for afvigende slagtevægt for slagtesvin. For at undgå at ramme kvægbrug med en høj mælkeydelse dobbelt hårdt i samme

år, træder den tvungne korrektion for mælkeydelsen først i kraft den 1. august 2010 for de kvægbrug, som har en højere mælkeydelse end normen. Korrektionen for mælkeydelsen vil samlet set være økonomisk og miljømæssig neutral.

Svin og øvrige dyretyper

Dyreenhedsberegningen for de øvrige dyretyper som svin, fjerkræ og mink er senest ændret væsentligt i 2002. For svin har den stigende effektivitet medført et fald i kvælstofudskillelsen, hvorfor en ændring af DE for svin vil betyde, at den samme husdyrproduktion kan udbringes på et mindre areal i forhold til de generelle harmoniregler. Det er derfor vurderet hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at gennemføre en samlet revision af samtlige omregningsfaktorer, således at en del af den ekstra jord kvægbrugerne skal anvende kan frigives fra svinebrugene. Ændringen for svin vil isoleret set betyde en potentielt større miljøbelastning af N og P, således at nogle af de miljømæssige gevinster, som er opnået ved en mere effektiv fodring siden 2002 visse steder kan konverteres til en øget husdyrproduktion i forhold til de generelle regler. Dette vil dog normalt kræve en tilladelse eller miljøgodkendelse. Dette vil miljømæssigt i nogen grad blive opvejet af, at opdateringen af omregningsfaktorerne for pelsdyrfarme og husdyrbrug med slagtekyllinger vil betyde markant skærpede krav. Udbringningsarealets størrelse skal øges med henholdsvis ca. 45% og 23% på pelsdyrfarme og husdyrbrug med slagtekyllinger. Ændringen vurderes dog miljømæssig acceptabel, da disse husdyrbrug i forbindelse med ændring eller udvidelse vil blive stillet overfor skærpede krav til fosforoverskud i forbindelse med deres miljøgodkendelse/tilladelse, såfremt udbringningsarealerne er placeret i områder, som er sårbare mht. fosfor.

Samlet vurdering af miljøbelastningen

Samlet set vil de foreslåede ændringer dog give en positiv miljøgevinst, idet kravet til udbringningsareal samlet set øges med ca. 4 %, og det samlede fosforoverskud vurderes at ville falde med ca. 10 %. Faldet i fosforoverskuddet skyldes både ændringen for kvæg samt ændringen for pelsdyrfarme og husdyrbrug med slagtekyllinger.

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser

Det har været forventet siden sommeren 2008, som følge af forhandlingerne med EU-Kommissionen, at omregningsfaktoren for kvæg skulle ændres per 1/8 2009. Der har derimod ikke været klarhed omkring, hvorvidt omregningsfaktorerne skulle ændres for andre dyretyper, og om mælkeydelsen skulle påvirke omregningsfaktoren. Ændringen vedrørende korrektionen for mælkeydelse for kvægbrug med højere mælkeydelse end normen som ændringen for mink og fjerkræ træder derfor først i kraft per 1/8 2010.

Dyreenhedsbegrebet anvendes i andre sammenhænge udover den generelle regel om, hvor meget husdyrgødning der årligt må udbringes på landbrugsjord, jf. harmonireglerne ovenfor. Dyreenhedsbegrebet har også relevans i forhold til grænserne for, hvornår et husdyrbrug omfattes af tilladelses/godkendelsespligt efter husdyrgodkendelsesloven og de miljøvurderinger, kommunalbestyrelsen skal foretage som led i sagsbehandlingen efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug).

Da der er en "etapevis ændring" af omregningsfaktorerne for dyreenhedsberegningen, er det – for overskuelighedens skyld – fundet hensigtsmæssigt at udarbejde et

supplerende bilag til det nugældende bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dette supplerende bilag 1 A indeholder midlertidige omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder for så vidt angår harmonireglerne (punkt A) og de miljøvurderinger, der foretages efter bilag 3 og 4 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (punkt B). Bilag 1 A skal gælde frem til den 1/8 2010, hvor der træder et nyt bilag 1 (bilag 2 i ændringsbekendtgørelsen) i kraft til erstatning for både husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1 og bilag 1 A.

Bekendtgørelsesudkastets bilag 1 A, pkt. B indeholder som nævnt de omregningsfaktorer, kommunalbestyrelsen skal foretage miljøvurderinger på baggrund af (disse svarer til omregningsfaktorerne i bilag 2). Der er fastsat en overgangsbestemmelse for verserende sager i tilknytning hertil, som betyder, at kommunalbestyrelsen skal anvende de "gamle" omregningsfaktorer i bilag 1 for så vidt angår de miljøvurderinger, der skal foretages. Denne overgangsordning gælder i forhold til visse verserende sager, dvs. alene for de sager, hvor ansøgning er indsendt inden 10. juli 2009, og hvor der foretages en visitering som "fuldstændig" inden 1. august 2009 samt træffes afgørelse senest den 31. december 2009.

Derudover er fastsat en overgangsbestemmelse om, at de fastsatte dyreenhedsgrænser for, hvornår et husdyrbrug kræver en miljøgodkendelse/tilladelse, ikke påvirker ansøgninger indsendt inden 1/8 2010. Det betyder, at grænserne frem til denne dato fortsat fastsættes ud fra de omregningsfaktorer, som har været gældende fra husdyrgodkendelseslovens ikrafttræden i forhold til dyreenhedsberegningen for husdyrbrugets størrelse (bilag 1 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006).

De forskellige ikrafttrædelsesdatoer mv. fremgår i den supplerende oversigt over ændringer i husdyrgødningsbekendtgørelsen (ændringsbekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009).

Det bemærkes i øvrigt, at de ændrede omregningsfaktorer ikke får umiddelbart indvirkning på selve produktionsstørrelsen på eksisterende husdyrbrug, som kan fortsætte den hidtidige lovlige produktion – antal individer (dyr) - uændret, selv om denne produktionsstørrelse ved de ændrede omregningsfaktorer vil tælle et andet antal dyreenheder.

Der er udarbejdet et særskilt notat (Miljøstyrelsens notat af 26. juni 2009), som beskriver hvorledes eksisterende miljøgodkendelser skal fortolkes ved de ændrede dyreenhedsberegninger.

Ad 2) Forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning på visse skrånede arealer (§ 26, stk. 3)

Kommissionen har samtidig i forbindelse med forhandlingerne af den ovennævnte undtagelse på 230 kg N/ha påpeget, at Danmark ikke har implementeret den del af Nitratdirektivet, der omhandler tilførsel af gødning på stejle skråninger. Derfor foreslås det at ændre husdyrgødningsbekendtgørelsen, således at det på arealer, som skråner mere end 6° mod vandløb, søer og fjorde, ikke længere vil være tilladt at udbringe flydende husdyrgødning. Da denne ændring i enkelte tilfælde også kan påvirke harmoniarealet træder dette krav i kraft pr. 1. august 2009. Der vil fortsat kunne udbringes fast husdyrgødning på arealerne.

Bestemmelsen er i høj grad en præcisering af de eksisterende regler om, at husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand ikke må udbringes på en sådan måde, at der er fare for, at gødningen, ensilagesaften eller spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøbrud eller regnskyl. Der findes landsdækkende

kort, der angiver forskellige hældningsklasser (0-6, 6-12 og over 12°), og kommunerne skal ved tilsyn primært anvende disse kort. Det vil sige, at der er forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning nærmere end 20 meter fra søer, vandløb og fjerde, hvis områder er kortlagt med hældninger over 6°.

Ad 3) Ændret harmonikrav for økologiske bedrifter (§ 27, stk. 4, 2. pkt.)

Den 1. januar 2009 trådte et nyt økologisk regelsæt i kraft. Der er tale om en ny økologilov (lov nr. 463 af 17/06/2008), to nye bekendtgørelser (bkg. nr. 1111 af 21/11/2008 om Økologisk Jordbrugsproduktion og bkg. nr. 1103 af 17/11/2008 om ikrafttrædelse af ny økologilov), samt to nye EU-forordninger fra henholdsvis Rådet (Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28.juni 2007) og Kommissionen (Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 af 5.september 2008). Der er ikke ændret ved principperne for den økologiske produktion, så størstedelen af de gamle regler er ført videre i de nye. I de detaljerede regler er der dog sket en række både skærpselser, lempelser og forenklinger. I forhold til harmonireglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har der været behov for at foretage en konsekvensændring i § 27, stk. 4, pkt. 2, da det skærpede harmonikrav for økologiske brug ikke længere er muligt at opretholde. Det betyder, at det maksimale N-forbrug fra husdyrgødning hæves fra 140 kg total N/ha til 170 kg total-N/ha i lighed med reglerne for konventionelle bedrifter, jf. Kommissionsforordningens artikel 3, stk. 2.

Det vil sige, at jordbruger fra 1. januar 2009 efter de økologiske produktionsregler kan bruge op til 170 kg total-N pr. ha harmoniareal pr. planperiode fra husdyrgødning. Heraf må højst 70 kg total-N pr. ha være fra ikke-økologisk husdyrgødning. Grænsen svarer til en ny grænse for udbringning for økologer på 1,7 DE/ha, jf. forslaget til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27, stk. 4, pkt. 2. Økologerne kan dog stadig ikke benytte sig af undtagelsen om 2,3 DE/ha ved særlige betingelser.